

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Egy évre	—	—	240 Lei.
Fél évre	—	—	120 Lei.
Egy negyed évre	—	—	60 Lei.
Egy hónapra	—	—	20 Lei.

Hirdetések árasztás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG

Aradi és Csongrádi Egyesült Vas-
úti palotájában.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I.
(Jászai Athorog-ut) 22. szám.

TELEFON-SZÁM 161.

ARAD, 1922.

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF.

Péntek, július 28.

Mai számunk főbb közleményei:

MAGYAR KÉRDÉSEK A BÉCSI
INTERPARLAMENTARIS KON-
FERENCIÁN.MEGBIRSÁGOLJAK AZ ADÓ-
HÁTRALÉKOSOKAT.NAGY BOTRÁNY A MAGYAR
NEMZETGYŰLÉSEN.ARADI KERESKEDŐ HALALOS-
KÜZDELME A ROBOGÓ VO-
NATON.TÖRVÉNYTELENÍTÉS PER AZ
ARADI TÖRVÉNYSZEKEN.ARADMEGYEI TISZT TRAGÉ-
DIAJA.Minisztertanács
Brasovban.Bratianu a korrupció letöréséről. —
Florescu miniszter magyarul tanul.

BRASSÓ. Tegnap délután fél-
hatkor másfélórai késéssel érke-
zett meg Brasovba a minisztereket
hozó különvonat. A minisztereket
a pályaudvaron ünnepélyesen fo-
gadták. Este nyolc órakor a vár-
megyeház dísztermében miniszter-
tanács volt. Az egész tanácskozás
mindössze csak tíz percig tartott.
Az ülésről semmi sem szivárgott
ki és az újságírók sem kaptak
semmi felvilágosítást az érdekes
tanácskozásról. Este nagyszabású
bankett volt, amelyre a város elő-

költségei, hatóságai és az újság-
írók voltak hivatalosak. A banket-
ten az első pohárköszöntőt Suliha
prefektus tartotta, aki üdvözölte
a város magas vendégeit. Majd a
polgármester mondott ünnepélyes
hangú köszöntő beszédet. Ezután
Bratianu Jomel miniszterelnök
emelkedett szólásra. — Mind-
enek előtt üdvözölte a megjelente-
ket, megköszönte a lelkes fogad-
tatást. Majd a korrupció letörésé-
ről beszélt, amely az előző kor-
mány működése miatt vált szük-
séssé. A liberális kormány leg-
főbb feladata az, hogy Nagyromán-
iából olyan államot építsen, a
melyben minden polgár nemzetisé-
gi különbség nélkül jól érzi magát.

A bankett folyamán egy újság-
író beszélgetést folytatott Florescu
igazságügyminiszterrel több ak-
tuális kérdésről. Erdély magyar-
ságának helyzetére kerülve a
sor az igazságügyminiszter a kö-
vetkezőképen nyilatkozott:

— Tapasztalatom szerint az er-
délyi magyarság és a kisebbségek
általában véve nagyon jó lelküle-
ttiek, csak az intellektuális ellen-
van kifogásom. Én, hogy mást ne
mondjak, annyira megkedveltem
a magyar nyelvet, hogy hozzá-
kezdtem a megtanulásához, ami,
hiszem, hogy memmi is fog. És

hogy ennek megemlítése mellett
és annyira ragaszkodom a román
nyelvhez, amely miatt ugyan na-
gyon sok támadásnak is ki va-
gyok téve, — ezt én természetes-
nek találom, mert a legkevesebb,
amit e tekintetben megkövetelhe-
tek, hogy a tisztviselők a négy
éves imperium után kifogástala-
nul ismerjék az állam nyelvét. Ve-
gyünk példát Franciaországtól.
Elsass Lotharingiában egyetlen
tisztviselő nincsen, aki ne ismerne
az állam nyelvét.

A beszélgetés folyamán a mi-
niszter asztala mellett ült egy re-
gábeli újságíró is és elmondotta,
hogy egy szállodában megtelepe-
dett, hogy bejárja a miniszter
urak ideérkezését. „Alig hogy meg-
tudta a szállodaigazgató, hogy a
miniszterek Brassóba érkeznek
kilakoltatta a szálloda vendégeit
és közte engemet is!” A miniszter
mosolyogva hallgatta végig a pe-
naszt, majd azt mondta, hogy ha
tudta volna, hogy ilyen kellemet-
lenséget okoznak az érkezésükkel,
inkább kint aludtak volna a külön-
vonatban. Majd újra a nyelvkérdé-
sekről beszélgetve, az egyik új-
ságíró megjegyezte, hogy a ma-
gyarság nem nagy fogékonyság-
gal bír az idegen nyelvek iránt. A
Bach-korszak erőszakos németesi-

tő politikája is kudarcot vallott a
magyarság állhatatosságával
szemben. A miniszter, ki intenzi-
ve vett részt a szellemes vitában,
ezután tisztán csengő magyarság-
gal vett búcsút az újságíróktól:
„Isten áldja meg az urakat!” —
mondotta a miniszter, majd a vitá-
ban szintén résztvevő budapesti
román konzullal beszélgetett. (Ra-
dor.)

Az olasz kormányválság

(Véres utcai harcok. — Giolitti
előtérben.)

RÓMA. A kormányválságot
még most sem oldották meg. Bo-
nominak nem sikerült kormányt
alakítani. Ujabban *Mlada és Sfor-
za* nevét emlegetik. *Milanoba* újból
összetűzések voltak. Számos ha-
lott és sok sebesült az áldozat
(Rador.)

— ZÜRICH. *Ravenmban* ma vé-
res utcai harcok voltak a fascisták
és a kommunisták között. A har-
coknak hét halottja és számos se-
besültje van. A véres küzdelem
órak hosszat tartott.

RÓMA. Giolitti ma felszólí-
totta a király kabinetalakításra.
Ha Giolitti elfogadja a megbiza-
tást, akkor valószínűleg *Orlandot*,
Bonomit és *Nitti* arra fogja kérni,

Halhodzsa rablóbandája.

Egy aradi szemtanú elbeszélése.

Az Aradi Közlöny egyik leg-
utóbbi számában foglalkozott
részletesen azzal a borzasztó mé-
szárlással, amely két évvel ez-
előtt történt az ázsiai Os városa
mellett és amelynek akkor több,
mint 170 osztrák és magyar tiszt
esett áldozatul. A vérfagyasztó
mészárlásnak egy aradi szemta-
nuja is volt: Ferenczy Sándor ta-
nár, aki csak ötödmagával tudta
megmenteni életét és óriási ne-
hézségek árán hazajönni. Feren-
czy tanár a következő leírásban
számol be hitelesen az osi rémes
katasztrófáról, a híres szárt rab-
lófőnökről és bandájáról:

1917—18 telén Kegyetlen Mideg
volt a Pamir hegység lábánál
fekvő kis Os nevű városkában.
Nemcsak a fergánai erdők farka-
sai kóborolnak ilyenkor a lakott
helyek környékén, hogy éliségül-
ket csillapítsák, de megteszik azt
a körvénv elvetemült muzulmán-
jal is, akik egy-egy a várostól
távolabb fekvő tanya avagy ház
kirablásától sem idegenkedtek so-
ha, sem pedig attól hogy annak
gazdáját eltegyék láb alól. Nem
csodálkoztak tehát az osi hadifo-
goly tábor tisztjei és legénysége,

mikor egy nap kora reggel a der-
mesztő hidegben az orosz kato-
nák laktanyája előtt három igen
hiányos öltözetű szártot láttak a
havon fetrengeni, kiknek az orosz
katonák irgalmatlan nagy husán-
gokkal osztották ki a földi igaz-
ságot. Az ütések bármelyike egy
civillizált fejre bizonyára halálos
lett volna, náluk azonban csak
mély sóhajtást váltott ki. Utána
fölkeltek és a katonák bekisérték
őket az új és ő város között lévő
börtönbe. Egyiket közülük Halhod-
zsának hívták.

A börtön földszintes téglaház
volt, három méter magas sárfal-
lal körülvéve. A cellák mind tel-
ve voltak. Mindenütt csend, ami
nem árulta el, hogy a rabok mi-
lyen nagy dolgokra is készülőd-
nek.

Hosszu hónapok teltek el ez-
után még egy forró vasárnap
délután örületes lövöldözés za-
varta meg a kis város csöndjét.
Föllázadtak a rabok. Ebéd után
tea kiosztásnál csak két ór volt
bent a fogda udvarán. Az egyi-
ket egy gáncs és szájbetöméssel
pikertült elintézni, de a másik ki-
szökött és elmenekült. Amíg az
föllármázta a helyőrséget, a ra-
bok föltörték az udvaron lévő
fegyverraktárt, de csak annyit

idejük volt, hogy a fegyvereket
és töltényeket az épületbe bevi-
gyék. A katonaság ezalatt körül-
vette a börtönt és megkezdődött
a harc a kintlévők és bentiek kö-
zött. A sárfalon lövéseket furtak
és azon át lövöldöztek az abla-
kokra, befűlről pedig ezeket a lö-
véseket lötték. A nyitott nagyka-
puvat szemben egy géppuska állt
Három napos ádáz harc követke-
zett ezután. A harmadik napon
megérkezett a szkobelevi segítség
egy 15 cm.-es régi ágyúval. Mi-
után ezt a nagy mardályt felállí-
tották a börtöntől 35—40 lépésre,
le is adtak vele 7 lövést, de ezek
közül a börtönt egy sem találta el.
A vörösök tehát elhatározták,
hogy másnap föl fogják kérni a
hadifogoly tisztjeiket, hogy azok,
mint tapasztalt harcosok segít-
senek nekik elfoglalni a börtön
épületét. A kérésre azonban nem
került a sor, mert a rabok az új
folyamán — a vörösök által a ka-
pu mellett, támadás céljából furt
nyíláson — fejenként 3—4 fegy-
verrel és megfelelő mennyiségű
tölténnyel megpakolva ellillantak.
Amikor a géppuska kezelő vörös
katonára meglátta a nyíláson átbu-
vó szártokat és kizörgöket, úgy
megijedt, hogy örült rohanással
hagyta ott helyét vele együtt a

géppuskát és igyekezett, hogy
fölrázza az őrséget. Azoknál
azonban nagyobb eredményeket
ért el az alkohol, mint a farsci
vágy. Egy pár kevésbé berugott
katonára megkísérelte az üldözést,
azonban sikertelenül, mert a börtön
a város szélén lévén, a rabok
pár pillanat múlva a hegyek közé
jutottak. Az pedig, hogy oda kö-
vessék őket, igen kétes kimenet-
elű vállalkozás lett volna.

Ez a kiszökött 15—20 szárt és
Kizgiz rab volt magva annak a
hadosztályokra rugó hatalmas
muzulmán csapatnak, ami ma ál-
landó rettegésben tartja egész
Turkesztánt.

Első időkből csak keresztény
utasok és a környékbeli tanyák
kirabolásából éltek. Később a fal-
vakat sem kímélték. Szaporítá-
sukhoz még a vörös osztagok
harci taktikája is hozzájárult. Ha
egy muzulmán faluban keresték
a rablókat és a lakosok nem ad-
ták őket ki, fölgyújtották az egész
falut. Természetesen minden hia-
lék nélkül maradt szárt és kizgiz-
ból rabló lett ilyenformán. Így
szaporodtak nemcsak a rablók,
de növekedett a rablóbandák szá-
ma is. Leghíresebbek voltak
Madamin bey és Halhodzsa ban-
dái. (Vérszékelyek.)

hogy lépjenek be a kormányába, mert ilyen módon a nemzeti egyesítés jelszavával kíván kabinetet alakítani.

Aradmegyei tiszt tragédiája.

(Szomorú hírt vett az Aradi Közlöny.)

Klein Adolf chisineul (Kisjenő) kereskedőnek fia Klein József, volt közöshadseregbeli tiszt, még a háború első éveiben orosz hadifogságba esett. Kezdetben jött egy pár levél tőle, de aztán hosszú ideig nem kaptak róla hírt a szülők. Hazatért hadifoglyoktól hallották később, hogy fiuk a távoli Turkesztánban van és a hazajövőknél csak utolsó csapatai között lehet. Azután különböző és ellentétes hírek érkeztek. Az egyik szerint eltűnt, a másik szerint utban van hazafelé. Odahaza egymást kergették az aggodalom és remény.

Az Aradi Közlöny keddi számában megjelent „Magyar és osztrák tisztak lemészárlása” című cikk végre szomorúan világosságot derített Klein József sorsára. Egyike volt ő is ama 170 fisztnak, akit Os város közelében lemészároltak a szárt rablók. Klein Adolffé chisineuli házában az Aradi Közlönyből értesültek a fiatal tiszt borzalmas tragédiájáról. Édesanyja mit sem sejtve vette kezébe a lap keddi számát és olvasva a közlemény címét, türelmetlenül futotta szemével végig az áldozatok névsorát. Közte volt a fia, akéért az anyja szíve aggódva remegett évek óta. Egy kétsérbeesett sikkoly és a szerencsétlen anya élettelenül, ájultan esett össze. Orvosi beavatkozással keltették életre. A szülők szíve pedig ezek után is tovább remél: hátha egy hasonló nevű másik tisztről van szó. Vajha ugy lenne!

Gartner Sarolta az ügyészség fogházában.

(Aranyórát is lopott a házivarrodn.)

Tegnap számunkban megírtuk, hogy a rendőrség letartóztatta Gartner Sarolta házivarrodnót, aki mintegy 20 ezer lei értékű készpénzt és ékszert lopott. Ma délelőtt megjelent a rendőrségen Grünberger Mórné Str. Bucur (Eötvös utcai) lakos és elmondotta, hogy az Aradi Közlönyben olvasta Gartner Sarolta letartóztatását. Gartner Sarolta ezelőtt két héttel nála dolgozott és ugyanakkor eltűnt egy kis vendégleánykának az aranykarkötő órája. A rendőrség ismét vállatára fogta a tolvaj varrodnót, aki beismerte, hogy a karkötő óráját is ő lopta el. Az óráját a lakásán meg is találták. A veszedelmes házivarrodnót a rendőrség átkísérte az ügyészség fogházába.

Magyar kérdések a bécsi interparlamentáris konferencián

(A magyar szociálisták akolójja.)

Kitünő forrásból kaptuk az alábbi értesülést:

— A magyar szociáldemokrata párt hosszabb idő óta tárgyal a külföldi szociálistákkal abból a célból, hogy az augusztus 28-án Bécsben összeülő interparlamentáris konferencia állást foglaljon a magyar internálás és amnesztia kérdésében. Erre a lépésre azért szánták el magukat a magyar szociáldemokraták, hogy külföldi elbarátaik segítségével készítsék a magyar kormányt azoknak a kívánságoknak realizálására, amiket eddig sem az internálás sem az amnesztia ügyében nem teljesített. A szociáldemokraták már ismételték kérték a kormánytól a zalaegerszegi tábor feloszlását és az amnesztiaira vonatkozóan is eljuttatták kívánságaikat a miniszterelnökhöz. Sem az egyik, sem a másik kérdésben nem érték el azt az eredményt, amelyre a kormány ígéretei alapján számítottak. Most a külföldi segítséget akarják igénybe venni és küzdőterül a bécsi konferenciát választották. Az osztrák szociáldemokraták már megígérték támogatásukat, most Branting svéd miniszter

elnökkel, Severin porosz belügyminiszterrel, Vandervele volt belga munkásminiszterrel, Scheidemannal, a német mérsékelt szociálisták vezérével, Wedgwood szociálistával, az angol szociálisták egyik vezérével, valamint több olasz és francia szociálista vezérrel tárgyalnak a magyar szociálisták.

A bécsi konferencián a magyar politikusok soraiból a többi között Apponyi Albert gróf, Andrássy Gyula gróf, Gratz Gusztáv, Szerényi József báró, Klebelsberg Kuno gróf, Zichy János gróf, Giesswein Sándor, Hoyos Miksa gróf, Lukács György, Miklós Odön, Biró Pál, Rainprecht Antal, Berzeviczy Albert is részt vesznek. A szociáldemokrata pártot Peidl Gyula, Peyer Károly, Hébelt Ede és Vanczák János fogják képviselni a háromnapos tanácskozáson.

BUDAPEST. A nemzetgyűlés mai ülésén dr. Hébelt Ede szociáldemokrata felszólalásában az internálás ügyével foglalkozott. Hangzott, hogy az internáltak családjai a legnagyobb nyomorban élnek.

Aradi dohánytőzsdések.

(72 trafik-engedély.)

Megírta az Aradi Közlöny, hogy úgy az aradvárosi, mint az aradmegyei dohánytőzsdetulajdonosok régebbi magyar engedélyeiket be kellett, hogy szolgáltatásához, hogy azokat román engedéllyel cserélik ki. A megyebeli dohánytőzsdések román engedélyei, amint arról már megemlékeztünk, az elmúlt hetekben érkezett meg az aradi pénzügyigazgatóságon dolgozó Prodan Aurél monopolrevizorhoz. Ma azután megérkezett 72 aradi dohánytőzsdetengedélye is, melyeket tulajdonosok a monopolrevizor külön felhívására a közeljövőben átvehetnek. Azoknak, akiknek most nem érkezett meg az engedélyük, dohánytőzsdéjüket augusztus elsejével meg kell szüntetniük és úgy ettől az időtől kezdve már dohányellátmányt sem kapnak többé. Aradon a következők kaptak dohánytőzsdetengedélyt:

Stern Ábrahám, Balázs Sándor, Torra Sándor, özv. Werner Sándorné, Stanitz Amália, özv. Robinek Antalné, Künsler Dezső és Andor, Hermann Antal, Hendel Áron, Ciungan Arzén, Schlésinger Béla, Keresztury Kálmán, Issekutz Károlyné, Popper Károly, Lapusca Demeter, Mayer Demeter, Dürr Kocsárd, Stefu Emilie, Prailescu Emilie, Feier Miklósné, Augenbligh Ferencné, Parragi Ferencné, Jublász Gábor, Frankl Géza, Jakab Géza, Jovin Györgyné, Stefu György, Farkas Hermanné, özv. Bicheller Hugoné, Markovits Ida, Jankó Imre, Mandel Ignác, Wittenberg Izidorné, Klein Jakab, özv. Irina Péterné, Ámont János, Dvorcsák János, Sambura János, Soldan János, Farkas József, özv. Gargan Józsefné, Me-

gyeri Józsefné, Vidor József, Engel Gyula, Kohn Lipót, Piblinger Lajos, Schwarcz Malvin, Mandl Dávidné, Mauthner Márk, Pelche Mátyásné, Keresztury Mihály, Lőrincz Mihály, Poliacu Mihály, Zifcovic Milán, Mittelmann Mórné, Pataki Mórné, Stein Mór, Muscan Demeter, Ficzy Pálné, Plank Pálné, Einwag Róza, Ernyei Róza, Farkas Samu, Glück Samu, Czermann Teréz, Tóth Lajos és neje, Endre László, Breitbart Vilmosné, Stern Vilmos, Melis István, Kohn Vilmos és Valerian Sándor.

Ejeli csendháborítók.

Lugos Lázár és Nikolovits Ilés cigányok tegnap éjszaka réleség állapotban jártak végig Ségau utcáit és hangos kurjantásokkal zavarták az alvó polgárokat. Egy rendőr hallgatásra intette a két csendzavarót akik ahelyett, hogy figyelembe vették volna a rendszigorú órének jótanácsát, nekítámadtak és előbb szidni, majd ültelgelni kezdték. A rendőr sem volt rest, hamarosan ártalmatlanná tette a garázdálkodókat és bezállította őket a rendőrségre. — Hasonló körülmények miatt került a rendőrségre Mészáros József pincér is. Mészáros illuminált állapotban a főtéren megtámadott egy a kötelességét teljesítő rendőrt. A rendőrség mind a három ember ellen hatóság elleni erőszak címén megindítja az eljárást.

— Megérkeznek a krasznajarszki főtusok Budapestre. Budapest. Szombaton fognak hazaérkezni a krasznajarszki fogolytábor foglyai közül visszatartott főtusok, akiket a pályaudvaron megérkezésükkor ünnepélyes fogadtatásban fognak részesíteni. A turkesztáni hadifogolytúsok hazaérkezését a legközelebbre várják.

Irodalom és művészet.

Barics és Győző a Tatárjárásban.

Tegnap este zsúfolt nézőtér ünnepelte a nyári színházban az aradi színházjáráró közönség két kedvencét: Barics Gyulát és Győző Alfrédet. Leikesen, meleg szeretettel ünnepelték a két kitünő művészt, akik sok szép, felejthetetlen, forró színházi estét szereztek már Arad közönségének. Már színpadrálepésükkor szünni nem akaró tapssal fogadták a most már csak vendégként hazaránduló művészeket. Barics Gyulának parádés alakítása a Tatárjárás Lörenthey főhadnagya, melyet tegnap este is szívetlélekkel játszott. Kellemes baritonja különösen a második felvonás mulatójelenetében érvényesült szépen. A cigányzene kísérete mellett énekelt magyar dalaira ráadást kellett énekelnie. Győző Alfrédnek egyik legkitünőbb szerepe Wallerstein hadnagy. Győző tegnap este is sokszor megkacagtatta Wallerstein szerepében a közönséget utólrhetetlen kommunikával. A színház igazgatóságának mindent el kellene követnie, hogy a kitünő művészt visszaszerződtesse az aradi színházhoz. Zilahy Irénke Mogyoróssy önkéntes szerepében kedves, bájos szerep. Riza bárónő szerepében J. Halmos Mici nem tudott illuziókeltő lenni, a szerelmes jelenetekben teljesen hideg volt. KeletiGizi Treszka szerepét teljesen elejtette. Inke Rezső Lohonyay altábornagy szerepében jó volt, Olasz Bence béres szerepében sok szívetl debütált. A zenekart Csányi Mátyás stílusosan vezényelte. (b. i.)

* A színházi iroda hírei. Az aradi szintársulat kedvenc művészt, László Andort pénteken este bucsuztatja a közönség. A művész, aki visszatér régi sikereinek színhelyére, Budapestre, a „Luxemburg grófi” címszerepében bucsuzik Arad város közönségétől. László Andort a közönség a bucsuelőadáson ajándékokkal fogják elhalmozni. — Szombat este a „Traviata” opera kerül színre két vendéggel, Nicorescu Laureannal és Ruvinszki Raffaellel.

* A színház utolsó előadása. Vasárnap este a Glória (ATE.) sporttelepén tartja meg a színház utolsó előadását. A „Lumpácius Vagabundus, vagy a három jómadár” című ötletes énekes bohózat kerül színre elsőrangú szereposztásban. A darab keretein belül nagy kábarét rendez az igazgatóság, melyben az összes elsőrendű tagok fellépnek. Előadás után a legkülönfélébb attrakciók szórakoztatják a közönséget. Parkettánc, játéktér, rulett, étterem.

Ambrus Zoltán a magyar Nemzeti Színház örökös tagja. Budapest. Ambrus Zoltánt, a kiváló magyar író, aki nemrégiben mondott le a Nemzeti Színház igazgatóságáról, a Nemzeti Színház örökös tagjává nevezik ki.

* A karszemélyzet bucsuelőadása. A színház karszemélyzetének műsorszámával „Az obsitost” eleveníti fel a szintársulat. A rég nem látott kedvenc s nagyszerű operett elsőrendű szereposztásban kerül színre és fellépnek Barics Gyula, Győző Alfréd, Novák Irén, Földes Mihály, az aradi közönség régi kedvenc művészei. A darabra már nagyban készül az operett-együttes.

Hozzászólás Önagysága problémáihoz (Második válasz.)

A mai posta több választ hozott az Aradi Közlönynek a fent jelzett problémáihoz. A lap korlátozott terjedelme nem engedi meg, hogy naponta egy válasznál többet leközlöjünk, miért is ez uton kér a szerkesztőség elnézést és türelmet. Ime a második válasz:

„Igen tisztelt Szerkesztőség!”

Engedjék meg, hogy sokak közül, az ismeretlenségéből én is hozzászóljak az „Önagysága problémáihoz.”

Egészen röviden, nincs mit tagadnunk azon a sajnálatos tényen, hogy Arad társadalmi életében a férfiak viszonya a hölgyekhez, vagy ha úgy tetszik fordítva — nagyon mélyre szállt helyesebben sülyedt. Vas kos ítélet, de más szóval, hogy érthető is legyen, nem fejezhető ki.

A hölgyközönség egy része azok, akik még pirulni is tudnak (ámbar ez sem divat már) kénytelenek beleesni ebbe a súlyos hibába, ha kénytelenségéből végigélvezik a mai társadalmi érintkezést. Szomorú valóság, de mindkét nemhez tartozók a legléghább és legfrivolabb tónusban „tegezik” egymást, minden zavar nélkül, amnyira természetes módon, mint ha erre oktatták volna őket valamikor az illem szorgos apostolat.

A legnagyobb izléstelenséggel keresztülgázolnak azon az ideális viszonyon, amelynek fenn kellene állnia közöttük még mainapság is, éppen úgy, mint abban az időben, amikor már a „nő” fogalma tiszteletet parancsolt, természetesen a férfiak között.

Az illető erdélyi urnőnek igaza van, ha megbotránkozik tapasztalatain, de egyben megnyugtathatják őt, hogy vannak még társaságbeli urinők itt is, akik hála Istennek születésük óta el vannak látva védőöltásokkal a divat eme bacillusai ellen. Igaz ugyan, hogy ezeket keresni kell, de hogy abszolút két osztályba sorozzam „őket” figyelmeztetem őt egyben tanácsaimmal: a jót mindig és mindenben keresni kellett. A hiba abban áll, hogy nagyon elfajult ez a divatos baj, részint léhaságból, másrészt, vagy mert divat: hát feltűnést viselkedéséből. Vegyék ezt a szíllők komolyan és az idősebbek, addig, míg nem késő. Mert nemcsak Erdélybe viszik a „jó” hírüket, hanem a szélrózsa minden irányában, (hiszen tudott dolog, hogy a rossz leghamarabb jut el mindenhová) s még sok szomorú és könnyel teljes órát, esetleg egész életet köszönhetnek majd neki, mert azt hitték, hogy sikkesek és díszatosak pedig csak tudatlanok voltak.

Tisztelettel, egy „antik-fejű” még csak három hónapos fiatalasszony.

(Hólnapi számunkban „Egy aradi leány” a fentivel homlok-egyenest ellentétes hozzászólására került sor. A szerk.)

Nagy botrány a magyar nemzetgyűlésen

(A kecskeméti küldöttség terrorizált. — Követelték Héjjasék rögtöni szabadon bocsátását.)

BUDAPEST. A nemzetgyűlés szerdai ülése a késő éjszakai órákig tartott. Az esti interpellációk során ögró Pallavicini György szóváltette, hogy a kormány helytelenül járt el akkor, amikor a felkelőket bezáratta. Szerinte a kormány mostani eljárása hasonlatos ahhoz a viselkedéshez, amilyent a kormány a múlt év őszén tett királylátogatás után tanusított. Pallavicini beszédében Héjjas Ivánnak, mint hazafinak kelt a védelmére. Az interpellációra gróf Bethlen István miniszterelnök válaszolt, aki beszédében azt mondta, hogy az interpelláló megint példáját adta annak, hogy miképpen lehet egy kérdést teljesen összekavarni politikai célokból. — Hangsúlyozta, hogy a kormánynak kötelessége volt a nyugatmagyarországi felkelők őrizetbevételére, hogy azután rendes bíróságnak adja át őket. Kiss Menyhért hasonló szellemű interpellációjára Bethlen azt válaszolta, hogy a kormány az ügyet bíróság elé utalta és nem hajlandó intézkedni, hogy az máshiva kerüljön. Farkas István szociáldemokrata ugyancsak a nyugatmagyarországi incidens kérdésében interpellált, de egészen más szellemben, mint az előbbi interpellálók. Beszédében kijelentette, hogy bizonyos különítmények és illegális szervek, amelyek eddig is akadályozták a konszolidáció kialakulását, még ma is itt vannak. Toboroznak, pénzt és fegyvereket szereznek, s azután a csapatokat leviszik Nyugatmagyarországra. Szerinte ezek a hazafiasságot csak kompromittálják és ilyen illegitim bandák és komitácók csak a Balkánon létezhetnek, de nem kultúr-államban. Gömbös Gyula: — Ki komitácó? Kiss Menyhért: — Járszi és Kun voltak azok! — Felkiáltás a jobboldalon: — Vörös banda! (Óriási zaj.) — Farkas István: — Ilyen cselekedetek teszik tönkre az országot! — Barabás Samu egységspárti: — Áru! — Kiss Menyhért: — Ez defetista beszéd! — Bethlen válaszában azt hangoztatta, hogy a vizsgálat éppen az ellenkezőjét bizonyította be annak, amit az interpelláló mond, mert a felkelők fegyvertelenül mentek Nyugatmagyarországra. Eszerint nem oszthat fel olyan fegyveres szervezeteket, amelyek nincsenek.

(Megtámadott hírlapírók.)

Tegnap számunkban már hírt adtunk arról, hogy Kecskemétről és a Duna-Tisza köze több nagy községéből egy kétszáz tagú küldöttség ment fel Budapestre, hogy a miniszterelnök előtt tanuságot tegyen Héjjas Iván iránti ragaszkodásáról és azt kérje, a magyar kormánytól, hogy a jelenleg lakat alatt ülő főhadnagyot azonnal

csássa szabadon. A küldöttséget Zana Ferenc kecskeméti ügyvéd, dr. Ivánossy Szabó László, Kovács József esperes plébános, Zsitvay Tibor Kecskemét egyik képviselője és Förster Lajos főszolgabíró vezették. Mikor a küldöttség megérkezett a parlament kupolacsarnokába, ahol a miniszterelnök elé kellett volna járulniuk azonnal fenyegetően léptek fel az ottlevő újságírókkal szemben. Több liberális újságíró botokkal kergették ki a teremből és „Zsidók ki innen!” kiáltással brutalizálták a jelenlevőket. A megsértett hírlapírók erre Karafiáth Jenőhöz, a nemzetgyűlés háznagyához, fordultak védelemért, aki kijelentette nekik, hogy tőle Pekár Gyula Kecskemét országgyűlési képviselője kért engedélyt arra, hogy a küldöttség a kupolacsarnokban megjelenhesse. Ő ezt az engedélyt meg is adta, azonban a megtörtént atrocitások után természetesen meg fogja tenni a szükséges lépéseket, hogy a megbántott parlamenti tudósítók megkapják a kellő elégtételt. Ezalatt a küldöttség tagjai folytonosan zajongtak. „Éljen Héjjas, le a zsidókkal! Zsidók vannak a teremben” és más ehhez hasonló kiáltások röpködtek állandóan a levegőben. Bethlen István miniszterelnök Daruváry Géza igazságügyminiszter társaságában fél ket tőkor ment fel a kupolaterembe, hol a lármázó küldöttséget fogadja. A kecskemétiük nevében Zana Ferenc ügyvéd tartott beszédet, amelyben kijelentette, hogy az egész Tisza köze Héjjas azonnali szabadonbocsátását várja a kormánytól. „A kaszák pengését állította meg Héjjas Iván elfogatása!” mondotta. Utánna a kecskeméti gazdák nevében Borbély József kérte Héjjas rögtöni szabadon bocsátását.

(Bethlen erélyes válasza.)

A támadó fellépésre Bethlen István gróf olyan erélyvel felelt, amely mindenkit meglepett. A miniszterelnök a leghatározottabban visszautasította a terror kísérletét és a többek között a következőket mondotta:

— Vegyék tudomásul, hogy én minden körülmények között szembeállok minden terrorral és ha Önök között vannak igazi férfiak, én is férfi vagyok. Itt titkos vagy mellékes befolyások nem érvényesülhetnek. Sem destruktív, sem hazafiás önhatalmuságot nem fogok tűrni. Rendet akarok és rendet fogok teremteni. Ami Héjjas szabadlábrahelyezését illeti, afelett bíróság fog dönteni.

Ezzel a miniszterelnök sarkon fordult és az igazságügyminiszter kíséretében otthagya a küldöttséget.

(Nagy vihar a Házban.)

A nemzetgyűlés termében ezalatt leirihatatlan volt az izgalom, amikor híre futott, hogy Orgovány és Kecskemét terroristái a liberális újságírókat bántalmazták és ki kergették a kupolacsarnokból.

Elsőnek Drózy Győző szólalt fel és kemény hangon tette szövé a küldöttség magatartását. A küldöttség arra kapott engedelmet, hogy a kupolacsarnokban elhelyezkedve várja be a miniszterelnököt, azonban a küldöttség egyes tagjai bevonultak a képviselőknek fentartott helyiségekbe és terroristikus magatartást tanusítottak. A hírlapírókat inzultálták és lehetetlenné tették a sajtó munkáját. Nem lehet addig tovább tanácskozni, amíg az elnök nem gondoskodik róla, hogy a nemzetgyűlés tanácskozásai minden rendzavarástól biztosítottassanak. (Óriási zaj. Viharos felkiáltások a szocialistáknál: Terrorcsapatok vannak a Házban! Ellentmondások jobb ról. Kiss Menyhért: Nem terrorizáltak senkit.)

Drózy kéri az elnököt, hogy az ülést függeszse fel addig amíg a küldöttség eltávolítása meg nem történik. (Felkiáltások jobbról: Keresztény magyarok vannak itt! Nincs mitől félni. Kiss Menyhért: Csak keresztény újságírókat akarnak. Ehhez joguk van. Betitz Gyula szocialista: Nem félünk. Kiüzenünk a gyárakba, idehívjuk a munkásokat! Óriási zaj. A jobb oldalról a szocialisták felé kiáltanak: Jó lesz más hangot használni. Disznóság ilyen hangon beszélni! Klárik Ferenc szocialista: Gyilkosok jönnek a Házba. Terrorfiúk dolgoznak itt! — Huppert Rezső: Terrorbandák a nemzetgyűlés épületében. Felkiáltások jobbról: Nem bandák! Állandó zaj.)

Drózy a viharos hangulatban csak nehezen tudja folytatni beszédét. Kéri az elnököt, hogy függeszse fel az ülést addig, amíg karhatalommal eltávolíttatja a küldöttséget.

(Eltávolítják a küldöttséget.)

Szicovszky Béla alelnök kijelenti, hogy intézkedett, hogy a küldöttség csupán a kupolacsarnokban tartózkodjék és senki ne léphessen be a képviselőknek szánt helyekre. Mindent megtett, hogy a nemzetgyűlés szuverénitását megvédje és a tanácskozásképeséget biztosítsa. Az események igazolják, hogy intézkedései eredményesültek. Kéri a Házat, hogy térjen át a napirendre, ami meg is történt, mert közben a miniszterelnök keményen elutasító válasza után a küldöttség teljesen letorlázva elhagyta a parlament épületét.

(A folyosón.)

BUDAPEST. A képviselőház folyosóján tegnap egész délután a Duna-Tisza közeli küldöttség terroristikus magatartását tárgyalták. Különösen a szociáldemokraták

körében keltett nagy megbotránkozást a dolog. Olyan hangok halatszottak, hogyha kell, tíz percen belül százezer munkás áll a parlatment előtt. A lapok egybehangzóan megállapítják, hogy Bethlen gróf miniszterelnök Tisza Istvánnal emlékeztető határozott és megatkuvást nem tűrő féltas magatartása és beszéde az egész nemzetgyűlésen osztatlan tetszéssel találkozott és mély hatást keltett.

(A liberális sajtó ellen.)

BUDAPEST. Eckhardt Tibor volt sajtófőnök tegnap nagy beszédet mondott a liberális sajtó ellen. Híllásék letartóztatásával kapcsolatban követeli, hogy a kormány más irányban is hasonló szigorral járjon el. Vannak ma is olyan sajtóorgánusok — mondja — amelyek újból folytatják azt a munkát, amely egy ízben már az ország-tönkretételét idézte elő. Határozati javaslatot nyújt be: Utasítsa a nemzetgyűlés a kormányt, hogy az ország összeomlásának előidézésében elsősorban résztvevő lapokat: A Világot, Pesti Naplót, Az Estet és a Magyarországot végérvényesen szüntesse be.

Mosakodik az osztrák kormány.

(Elhamarkodott osztrák lépés.)

BÉCS. Az osztrák kormány mentegatózik a nyugatmagyarországi incidens ügyében tett lépései miatt. A kormány az antanthatalmakat közvetlenül a határc incidens után valóban értesítette, de jegyzékét akkor küldték meg el, amikor még nem volt tudomása a magyar kormány erőies rendszabályairól. Az osztrák kormány azonban úgy nyilatkozik most, hogy a jelen körülmények között öszintén öhajítja a szomszédi jó viszonyt Magyarországgal és reméli, hogy a jövőben semmiféle esemény nem fogja megzavarni.

Sport.

Ismét foot haloznak.

A rendőrprefektúra nemrégiben betiltotta a footballmérkőzéseket, mert a versenyeken botránkok játszódtak le. Most vasárnap azonban engedély alapján ismét érdekes mérkőzésben lesz része a sportot kedvelő közönségnek. Az AAC. III. oldboy csapata d. u. 5 órai kezdettel az AAC. Török Óábor-utcai telepén mérkőzni fog a rendőrtisztek csapatával, ezt követőleg pedig az AAC. I. old-boy csapata méri össze erejét a szinészek csapatával. A mérkőzés felek garancia arra nézve, hogy a versenyek a legteljesebb rendben fognak lefolyni. A közönséget a verseny alatt katonazene és cigányzene fogja szórakoztatni, verseny után pedig társasvacsora lesz. Nagy érdeklődés előzi meg a vasárnapi mérkőzést már a szereplők miatt is, akiknek sikerült karikatúrái a Turul cipőüzlet kirakataiban láthatók.

— Vivóteckék. Pellegriini vivómester a vivóteremben tartja mindennap délután 4-től 7-ig vivóteckét.

HIREK.

Hűvös idő.

A nagy kiterjedésű légnyomási depresszió, mely tegnapelőtt Közép-Európát borította, kelet felé vonult és nyomában nyugat felől erősen emelkedik a légnyomás. Az idő a kontinensen borus, ésős és nyugtalan. A hőmérséklet tovább süllyed kelet felé. Ennek az egész Közép-Európára kiterjedő légnyomási depressziónak érezzük a hatását Aradon is, ahol az éjszakák csaknem kellemetlenül hűvösök. A meteorológiai időprognózis szerint a legközelebbi napokban is szeles, hűvös idő várható, helyenkint esővel.

— Még egy nap áll rendelkezésükre ama hátralékos vidéki t. előfizetőinknek, kik tartozásaik újabb sulyosköltségek nélkül akarják leróni. A bírói behajtás alól mentesek lesznek azok, akik lapunk kiadóhivatalát levélben értesítik és feladóvevénnyel igazolni tudják, hogy a hátralékos előfizetési díjakat e hó 28-ig postára adták.

— Báró Josika Samu Bucarestben. Bucaresti. Báró Josika Samu Bucarestbe érkezett a Magyar Szövetség ismert ügye érdekében. A Szövetség elnökének útja főként az augusztus hatodikai nagygyűléssel összefüggésben bír. nagyjelentőségű. — A magyar nemzeti párt aug. 6-ára összehívta nagygyűlését Clujra. Az előkészítő gyűlés ötödikén lesz a Központi szálló nagytermében.

— Regátheli és erdélyi tanítók Aradon. Megirta az Aradi Közlöny, hogy több csoport regátheli és erdélyi tanító a vakációban látogat el Aradra kirándulás céljából. Néhány nappal ezelőtt egy újabb, mintegy százhusz tanítóból álló csoport érkezett Aradra. Ezek a bucarestii vidéki tanítók kirándulást rendeztek a Hegyaljára, majd meglátogatták a nagyobb aradi gyárakat, a Kulturpalotában levő tánszergyiljteményt és muzeumot is. A vendégek a tanító konviktus épületében voltak elszállásolva. A tanítók tegnap mentek vissza. Rövid időn belül ez volt a harmadik kiránduló csoport, amely Aradot meglátogatta. Előreláthatólag még néhány csoport fog Aradra érkezni.

— Átvehető utlevelek. Az államrendőrség utlevélosztályán a következők vehetik át utleveleiket: Gáspár Mihályné, Ehrenfeld Samuel, Szentgyörgyi József, Mikó János, Grób Jenő és neje, özv. Nutin Kornélné, Katona Mátyás, Vlád Sándor, Socatin Jánosné, Gáspár Margit és Boross Jenőné.

— Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank (Minorita-templommal szemben.)

— A Landau-pör tárgyalása. Budapest. Landau borkereskedő pörében ma folytatták a főtárgyalást, amelyen Dobe kihallgatását folytatták. Dobe vallomásaiban részletesen elmondta, hogy a kommun. alatt hogyan tartóztatták le a yörös katonák és hogyan mesterkedtek azon, hogy a birtokából kiforgassák.

— Magyar politikai szemle. Lugoj. Dr. Jakabffy Elemér „Magyar Kisebbség” címen politikai szemlét adott ki. (Rador.)

Aradi kereskedő halálos küzdelme a robogó vonaton.

(Németh Istvánt megakarták lopni.)

Izgalmas kalandban volt része Németh, Szenes és Schvárcz aradi textilkereskedő cég egyik beltárgjának Németh Istvánnak. Németh üzleti ügyekben járt Bucarestben, ahonnan tegnap este indult Aradra a nemzetközi gyorsvonaton. Egy hálókocsiban helyezkedett el és szokásához híven nagyobb pénzösszeget tartalmazó tárcáját párnája alá tette. Nyugodtan feküdt le, mert a kocsiban két-három ur emberen kívül senki sem mozgott. Éjjel három órakor arra ébredt fel, hogy valaki motoszkál a párnája alatt. Rémmelten ugrott fel és a gyér világosságnál egy hatalmas alakot látott, amint tárcájával menekülni akart. Németh hirtelen megragadta a tolvajt, aki dulakodni kezdett vele. Izgalmas küzdelem fejlődött ki a két ember között. A tolvaj ki akarta szakítani magát Németh kezei közül, hogy elmeneküljön. Németh azonban teljes erővel fogva tartotta és segítségért kiáltott. Dulakodva jutottak el a hálókocsi ajtajáig. Az éjszakai látogató hirtelen felszakította a kocsi ajtaját és ki akart ugrani a robogó vonatról és ezzel

magával rántotta volna Németh Istvánt is aki görcsösen kapaszkodott karjába. A két ember halálos küzdelme már a robogó vonat hálókocsijának lépcsőjén folytatódott. Az utolsó pillanatban amikor Németh ereje már fogytán volt és csaknem lezuhant a vonatról, érkezett meg a hálókocsi ellenőre. A nagy erejű embernek sikerült a küzdőket felhuzni a kocsiba. A borzalmas halálküzdelem körülbelül husz percig tartott. A lefogott embert bevitték egyik fülkébe és megmotozták. Megtalálták nála Németh tárcáját, azonkívül különféle értéktárgyak voltak zsebében. Az elfogott ember látszólag nyugodtan ült a fülkében, ahol Németh és az ellenőr is helyet foglaltak. Körülbelül egy félóra múlva hirtelen felugrott, kiverte a kocsi ablakát és ismét ki akart ugrani a robogó vonatról. A halálos ugrást sikerült megakadályozni és a tolvajt összekötözve adták át a Ploiesti állomás rendőrségének. Ott kiderült, hogy az illető szökött tengerészkatona és régen körözött nemzetközi vasúti tolvaj.

— Müttermüller-est Ciakován. Rendkívül sikerült kamara- és solóestélyt rendezett a Müttermüller-pár jótékonycéllra Ciakován, Brandeisz József, a timisoarai városi zeneiskola hegedűtanárának közreműködésével. A hangverseny, mely az árvák felségélyezésére 8000 leien felüli összeget eredményezett, Volkmann, Hubay, Dvorák, Goltermann, Popper és Bossi-számokkal felejthetetlen benyomást hagyott hátra a művészek játéka révén. A hangversenyt egy vizbefult apa 4 árván maradt gyermekeinek felségélyezésére rendezték a városka közönségének óhajára.

— Visumokat 55 leiert hozunk utlevelekre Clujról vagy Bucarestből négyszer heteként a közismert pontossággal. Kelet Hirlapiroda.

— Perjámos jubilál. Perjámos község augusztus elején nagy ünnepek keretében üli meg fennállásának 200 éves jubileumát. Perjám most ezelőtt 200 esztendővel az oda került svábok alapították. Eleinte néhány házból állott a község, később a sváb lakosság virágzó község gé fejlesztette. A jubileumra az ország minden részéből érkeznek sváb politikusok és vezetőemberek. Perjámos község lakosai fényes kiállítás is rendeznek a jubileum alkalmából.

— Betörők munkája Sirján (Világoson.) Siriai (világosi) tudósítónk írja: Ma éjjel Sirján (Világos) Tripa Juon gazdálkodónál egy 6 tagból álló banda betört és a gazdálkodónak éléskamráját alaposan kitakarították. A házigazda felesége másodnapos gyermekágyban fekve, figyelmes lett az udvaron lévő zajra, kiküldte férjét, hogy a zaj okát megtudják. Mikor a szerencsétlen ember kilépett az udvarra, a banda 2 tagja megtámadta és egy követ úgy fejbevágták, hogy eszméletlenül terült el. A betörők mitsem törődve a

magával is tehetetlen gyermekágyas asszony segélykiáltásaival, miután az éléskamrát kifosztották, az asszony szemeláttára a szobában lévő ágyneműt és fehéreneműt is összeszedték és elvitték. A csendőri nyomozás megindult.

— Buzavalu Magyarországon. Az Aradi Közlöny tegnapi számában jelentette, hogy a szabolcsmegeyi orvosok öt kilogramm buza áraban állapították meg az orvosi rendelés díját. Ez a példa ugylátszik ragadós. Tegnap délelőtt ugyanis a szegedi bőriparosok gyűlést tartottak, melyen elhatározták, hogy az árak megállapításánál a buzavalu-tára térnek át és a kész cipőt buzáért, illetőleg annak ellenértékéért adják ki a megrendelőnek. Ehhez a határozathoz nemcsak a piacon áruló bőriparosok, hanem az üzlettel bíró nagyobb cipésműhelyek tulajdonosai is hozzájárultak.

— Utleveleket 45 leiert 3 nap alatt visumozunk. Gyűjtőhelyek: Weinberger cipőüzlet főtér és Weisz Dávid nagykereskedése Str. Marasesti (Kossuth-u.)

— Poloskairást vállal Lovas lakástisztító, Str. Oituz (Illés-u.) 30a.

— Kipusztultak a patkányok mindenütt, ahol a „Radikál” patkányirtó szert használták. Emberre és más állatra veszélytelen, csak a patkányt és egeret öli meg. Kapható minden gyógyszertárban és drogeriában.

— Jtáékkaszinó Pöstyénben. Pöstyénből jeientik: A fürdőigazgatóság újból megnyitotta a pöstyéni nemzetközi kaszinót, amelynek internacionális jellegét a fürdőn működő bécsi „Theatron” hangversenyigazgatóság művészi teljesítményei mellett főképp a Casino des étrangers adja meg. Ez a kaszinó, egy cercle privó, új vonzerő nemzetközi társaság fokozottabb egybesereglesére,

Megbirságotják az adóhátralékosokat

(A nagyobb bírságokat Bucurestiben állapítják meg.)

Az aradi pénzügyigazgatóság hoz a pénzügyminiszteriumtól rendelést, amely szerint a késedelmes adózókat meg kell bírságotlani. A rendelet szerint azok az adófizetők, akik a luxus- és forgalmi adót késedelmesen fizetik be az állami adóhivataloknál, megbüntethetők. Ha az adóilleték az 500 leit eléri, akkor a bírság ugyanannyi, mint az adó összege és ehhez számítandó még 100 lei. Magasabb adóösszegeknél az adóhivatal csupán a bírságolási jegyzőkönyvekben állapítja meg az öt-száz lei alapbüntetést, míg a vég-

leges büntetést Bucurestiben a pénzügyminiszter állapítja meg. Ugy az első, mint a második esetben az adóhivatal az adófizetőtől csak úgy veheti át a hátralékos adóösszeget, ha az adófizető ezzel egyidejűleg a bírságösszeget is megfizeti. Ugyanez a rendelet hasonlóképpen intézkedik a 6 százalékos jövedelmi adóról is, még pedig úgy, hogy azokat, akik a hónap tizedik napjáig ezt az adót meg nem fizetik, az adóösszeg kétszeresével büntetik meg. Az adó és a bírságolási összeg itt is egyszerre fizetendő.

Az aradi román liceum

magyar tagozata

(Megnyitlik mind a nyolc osztály.)

Az aradi „Moire Niçoara”-liceum román tagozata mellett mint ismeretes fennáll egy magyar nyelvű reáliskola is, amelynek azonban eddig csak a IV—VIII-ik osztályai működtek. Arról értesülünk, hogy a közoktatásügyi miniszterium legutóbb egy távirati megkeresést intézett az intézet igazgatóságához, hogy tegyenek neki előterjesztést, hogy milyen és mennyi tantervűre van szükség ahhoz, hogy a magyar tagozat első három osztályát is megnyithassák. Ugy értesülünk, hogy az intézet igazgatósága erre vonatkozólag már most elkészíti a tervezeteket a Kormányhoz való előterjesztés végett, egyben pedig arra nézve is proposíciót tesz, hogy a jelenlegi magyar reáliskolát a modern tankövetelményeknek megfelelően, hogyan lehetne úgynevezett reálgimnáziummá átalakítani.

Ezzel kapcsolatban emlékezik meg arról is, hogy az aradi felső kereskedelmi iskola női tagozatán az alsó osztályban a szeptemberben kezdődő tanévben egy párhuzamos románnyelvű osztály is működésbe lép, amely évenként szisztematikusan fog kibővíteni teljes tagozattá.

Mozi.

„A gárdista” bemutatója az Apollóban pénteken lesz. A pénteki bemutató messze felülmúlja a mozgóképi bemutatók átlagos jelentőségét. Napoleon legendás korát oly megvilágításban mutatja be, amely az izzig-vérig való realitásokat tárja fel. Ez a kép azonban az egyszerű névtelenek közé száll le, akiknek élete, gondolkodása és tettei alkotják meg magát a korszakot. Kíméletlen realitással fedi fel ennek a korszaknak embereiben rejtőző gyarlóságot és feltárja a nagy igazságot: korok mulnak, korok jönnek és az ember eohasem változik. A Napoleon küzdelme a császári trónért adja meg a hátteret, amelynek történelmi tényei közé szorul be egy nagy büntetett, ami ennek a képnek a tárgya. A dráma főszerepében Robert Warvick hármassal alakítással bámulatos művészi munkát végez.

Szenzációs az Uránia vasárnapi műsora. Az Uránia vasárnapi műsorán egy szenzációs felvétel bemutatja lesz. A műsoron szerepel „A

szerencse lovagja” című nagyhatású filmdráma, amely a multimiliónosok életéből meríti tárgyát.

Törvénytelenítési per az aradi törvényszéken

(Fiu az anyja ellen.)

Érdekes és felettébb nagyjelentőségű kereset kerül eldöntésre legközelebb az aradi törvényszék előtt. Id. Koncz Sándor aradi vállalkozónak egyetlen gyermeke volt: egy fia, aki 1914-ben bevonult katonának és a fronton eltűnt. Halálhírére ugyan nem erősitették meg hivatalosan, de mind azok, akik vele együtt szolgáltak, azt erősítették, hogy elesett. Apja, aki nagyon szerette a fiát, bár minden valószínűség amellől szökölt, hogy az tényleg halálát lelta a fronton, időközben egy végrendeletet csinált, amelyben minden eshetőségre számítva, úgy rendelkezett, hogy amennyiben utód nélkül halna meg, egész vagyona Budapesten lakó pékmeszter fivérének Koncz Jakabot illette. Id. Koncz Sándor, aki feleséges ember volt, eme intézkedésére az szolgáltatott okot, hogy amióta fia elment katonának, állandó viszálykodásban élt feleségével, aki állítólag elhanyagolta őt és másokat tüntetett ki kegyeivel. Koncz Sándor tavaly januárban aztán tényleg meghalt. Felesége azonban megtámadta az örökséget, amely az akkori körülmények és a végrendelet szerint a budapesti Koncz Jakabot illette volna. Az aradi törvényszék arra való tekintettel, hogy az asszony abban az időben áldott állapotban volt, tényleg az ő javára döntötte el a pert, amely szerint az elhalt Koncz Sándor mintegy 300.000 leit kitevő vagyona a néhány hónappal később világra jött portnata Koncz Mariskára szállott. Néhány hónappal ezelőtt aztán az elvesztett fiu hogy, hogy nem, megkerült. Nagy örömmel üdvözölte anyját, mivel fogalma sem volt közte és elhalt apja között az ő távolléte alatt támadt differenciákról. Később azonban rokonoktól, jóismerősöktől mindentől értesült. Megtudta azt, hogy apja halála előtt mintegy két évig olyan beteg volt, hogy mozdulni sem tudott, így tehát a kis Mariska semmi esetre sem származhatik tőle) ezenkívül tehát az is tudomására jutott, hogy anyja ez alatt egy idegen férfival folytatott nyilvánosan viszonyt, apját pedig

szidta, gyalázta, becsmérelte mindenki előtt. Ilyen alapon adott be keresetet az aradi törvényszékhez, amelyben a kiskoru Koncz Mariska törvénytelenítését és a hagyatékából való kizárását kéri.

A Héjjas-család.

(A tíz Héjjas-testvér.)

Héjjas Iván révén a kecskeméti Héjjas-család már jó ideje áll az érdeklődés középpontjában. Az Aradi Közlönynek módjában áll az alábbi néhány érdekes adatot közölni erről a messze híres magyar familiáról. A családapa Héjjas Mihály, hatvanhatéves földbirtokos, tipikus kerekfejű, vastag, őszbecsavarodó bajszú, kissé kopaszodó karakán alföldi. Felesége Battlay Teréz ősnemes családból való, nyiltlelkű, melegszívű uriaszony. A házaspárnak tizenöt gyermeke született, azok közül 10 van életben. A másodszületett fiu, Mihály a háboruban az olasz fronton elesett. Mihály volt a második fiu. Aurél harminchárom éves, cvikkeres, piros-pozsgás arcú, jókötésű, sovány-arcú, korán öszülő, bozontos szemöldökű, kemény férfitípus, felesége Eördögh Annyal, egy kecskeméti gazdálkodó leánya, egy kis fiuk van. Harmadik: Szeréna, Hajnóczy Iván dr. kecskeméti kereskedelmi iskolai igazgató felesége. Egy kis lánygyermekük van.

A negyedik: Iván, 31 éves, felsőkereskedelmi végzett Kézsmárkon, de németül csak közepesen beszél, holott édesapja egyenesen azért küldte a Szepeességbe, hogy ott német szóra fogják. Már kora ifjúságában feltűnt vakmerő bátorságával és a veszedelmeket kifizető természetével. A háborút megelőzően a kecskeméti Népbanknál hivatalnokoskodott, de nyuglatlan vére Albániába hajtott a Wie herceg, az akkori fejedelem mellé, ahol csendőri szolgálatot teljesített. Bizalmasa volt Brenk Bib Dodanak, a híres albán vezérnek. Pár hónapot töltött csak Durazzóban, mert kitört a világháború és sietett Szolnokra, a 68-as közös gyalogezredhez, amelynek tartalékos hadnagya volt. Csakhamar repülőtszáz lett és többször kitüntette magát merész vállalkozásaival. További szereplése közismert.

Héjjas Mihály ötödik gyermeke: Erzs, férjezett Gál Józsefné. Férje banktisztviselő Kecskeméten. Három gyermekük van, akik közül a legidősebb József, most tette le a gimnáziumi érettségét. Ez volt a családban az első gimnáziumi érettségi, amit fényesen meg is ünnepelt a kiterjedt Héjjas család. Az öreg ur sátor alatt 60 terítékes lakomát rendezett.

Sorban a hatodik Héjjas sarj: Tibor 28 éves gazdálkodó. Katona volt éppen úgy, mint két testvérbátyja, felesége Muraközy Mariska, kecskeméti földbirtokos leánya. Egy kis fiuk van: Tibor. A

hetedik gyermek: Boriska, férjezett Kiss Gyuláné. A kecskeméti Áruforgalmi iroda igazgatója az ura. Azonkívül gazdálkodó is. A nyolcadik gyermek: Mariska, férjezett Zarics Emil utászszázados, jelenleg Szegeden van, de ősszel beiratkozik a budapesti műegyetemre, hogy kiegészítse technikai ismereteit.

Héjjas Mariska és Héjjas Boriska magyar női szépségek. A három legifjabb Héjjas: András 22 éves, Jenő 18 éves és János 14 éves. András az ellenforradalom részére Budapesten és Bécsben fontos kémiszolgálatot teljesített. Jelenleg apja birtokán gazdálkodik. Jenő tavaly végezte a felsőkereskedelmi és most a kecskeméti városházán kezdő-tisztviselő. Héjjas Jancsi természetesen még iskolába jár. Az öreg Héjjas Mihálynak tekintélyes vagyona van. Birtokosa 10 hold szőlőnek, amelyeket hosszú, fáradtságos munkával maga szerzett. Igazgatója a kecskeméti pinceszövetkezetnek. Érdekes a Héjjas-család házának építészeti stílusa. A Damjanich-utcai háznak kiemelkedően egyetlen ablaka sincsen, „öreg ház” a neve, melynek ablakszemrei az udvarra néznek. Vendéglátásáról, bő lakomáiról az egész környéken híres ez a magyaros ház, ahol sűrűn fordulnak meg országos nevű emberek is.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Július 27.) Dollár 162, márka 32, sokol 3.70, dinár 200, francia frank 14.5, magyar korona 14. Kifizetések: Budapest 9.30, Bécs 220, Berlin 32, Prága 372.

Bucuresti kurzusok. (Július 27.) Márka 31, francia frank 13.90, sokol 3.75, dollár 162, magyar korona 12. Kifizetések: Páris 13.45, Newyork 164, Prága 3.67, Berlin 31.75, Bécs 48, Budapest 11.

Zürichi nyitás. (Július 27.) Berlin 100, Newyork 527, Milano 24.05, Prága 12.00, Budapest 35, Zágráb 165, Varsó 8.50, Bécs 1.75, osztrák bélyegzett korona 2.

Budapesti nyitás. (Július 27.) Dollár 1532, márka 2.88, leu 9.47, sokol 34.70. Kifizetések: Milano 69.00, Berlin 2.90, Páris 123.00, Prága 34.70, Zürich 292.00, Bécs 4.10.

A leu párisi jegyzése (július 27.): 7.50.

Zürichi nyitás. (Július 27.) Berlin 101.50, Newyork 526.50, Milano 23.43, Prága 12.00, Budapest 35, Zágráb 165, Varsó 8.50, Bécs 1.75, osztrák bélyegzett korona 2.

Budapesti zárlat. (Július 27.) Dollár 1563, márka 292, leu 9.58, sokol 35.00. Kifizetések: Milano 69.50, Berlin 292, Páris 128.00, Prága 35.25, Zürich 295.00, Bécs 4.10.

Aki nyaralni, vagy ittrőre megy, ép úgy olvashatja az Aradi Közlöny-t mint odahaza. A kiadóhivatal bárhova — ittrőre a bélyegbőltés megértése mellett — átadja küldi a előfizetőinek az Aradi Közlöny-t.

Garami szenzációs könyve megérkezett KELET hírlapirodába.

A berlini „elvtársak” sajtója.

(Az újság szerdák napjából)

BERLIN. Majd két hétig élt Berlin polgári újság nélkül. Csak az úgynevezett munkás-sajtó jelent meg, tehát a szürke Vorwärts, az örökké haragos Freiheit és a véresszájú Rote Fahne. Milyen egyszerű alkalom lett volna a szocializmus minden árnyalata számára, elveiknek propagandát csinálni. Megmutatni, hogy tudnak lapot írni a nemzet minden rétegének felvilágosítására, szórakoztatására és... öröme. A Vorwärts ujjongva hirdette, íme, ahová csak nézünk, a mi újságjainkat olvassák. Nemcsak a kávéházakban, hanem az elegáns kávéházakban is, nemcsak a sörös asztal, hanem a pezsgős palack mellett is, nemcsak a munkásokban, hanem a fényes palotákban is. Persze így volt, de csak két nap. Az újságolvasó finnyás ember és rögtön megérzi, hogy valahol baj van az új rendszerben. A külpolitikáról hallgattak. A belső politikában mindent elsikkasztottak, ami nem volt a szájuk ize szerint való. A véres munkásmozgalmakról Zwickenhauben, a baloldali terrortól mit sem tudtak. Az ország sorsa nagy szerűen ment rend és csend uralkodott mindenfelé csak a monarchisták terveztek sokféle kalandos botorságot, amiről azonban rögtön kislútk, hogy csak az elvtársi képzelet szállította. Nem, így valóban lehetetlen a közvéleményt szolgálni. És azonnal meg is volt az orvosság ellene. Élelmes újságírók sok vasuton és repülőgépeken reggelenként vagy százezer polgári újságot hoztak Berlinbe a német föld minden tájáról: Drezdából, Hannoverből, Lipséből, Hamburgból és a legtöbb kézben többé nem a Vorwärts és a Freiheit, meg a Rote Fahne forgott, hanem a vidéki polgári sajtó termékei.

Az elvtársi sajtó varázsa megszünt.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KÁROEY JÓZSEF

telel.

Cenzurát: Dr. Romul Magor.

Apró hirdetések.

Házasság.

FÉRJHEZ keresek vagyontalan írva utóleány, ki jó gazdaszony, jó iparoshoz, hivatalnokhoz, lehet az özvegy, vagy elvált. Csak 38 évtől felül irak leveleire válaszolok. Leveleket e lap kiadóhivatalába „Natalia” jelzégre kérek. 3433

Alkalmazás.

SZOPTATÓS DADA azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóban. 11740

NŐS PÓMOLNAR és malomszerelő azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 3416

GÉPIRÓT, románul tudót keres dr. Szöllösi ügyvéd Piata Avram Iancu 21. 3421

ÜGYES VARRÓNÓ házakhoz ajánkozik. Cim a kiadóban. 3427

HÁROMÉVES budapesti fodrászprakszissal állást keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér. 3435

MINDENESNEK ajánlok kisebb családnak. Cim Wallinger hirdetőjében. 12388

BEJÁRÓ szakácsnő és egy kis szobaleány felvétetik. Strada Vicentiu Babes (Kiss Ernő-utca) 3. 12523

HAT-NYOLC jómagaviseletű fiú és leány ékszerésztanulónak magas fizetéssel felvétetik Frank ékszerésznél Str. Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 1. 12388

URI HAZAKHOZ főzni ajánlok. Bojér Andrásné, Strada Costa Negri (Nagy Sándor-utca) 3. 3439

Vétel és eladás.

BUTOR. Ebédli és hálószobák olcsó árban kaphatók Wiegandfeld butorraktár. Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca.) 4836

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat, perzsa, szmírna, argamant-szőnyegeket, török kendőkért, antik és modern butorokért, zongorákért, modern és antik dísz tárgyakért, japán vázákért, régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsi régiségért. Szépművészeti Salon Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortutay-palota. 11911

TEKERCS CSOMAGOLÓ PAPIR vékony és vastag minőségben olcsón beszerezhető Knieszer papírkereskedőnél Str Tudor Vladimirescu (Dobó-utca) 1. 11851

TIZENÓT ÉVES, magyar állami kazán, magánjáróvá átalakítva, Hoffner oszloppal, tüzemben. Husz napi szerződötött oszloppal, felerészben eladó. Gulácsy Mátyás Variasul-Mare (Nagyvarjas) Arad megye. 8384

ELADÓ PINCEBERENDEZÉS, 1000 Hl. hordó kifogástalan állapotban, 12-64 Hl. nagyságban. Cim a kiadóban. 3405

IRATTÁRBÓL eredő papiros lves és féltves alakban nagyobb mennyiségben kapható Russunál Concordia nyomda. 3418

IGEN ELEGANS kiváló gyártmányú alig használt gummikerekű Victoriabikó eladó. Cim a kiadóhivatalban. 500

ORPINGTON (fajtszta fehér) baromfit megvételere keresek. Levélbeli ajánlatokat kiadó továbbít. 3419

CSOLNAK, teljesen új, négy üléses, dupla evezőkkel, azonnal eladó Paulison a vasut állomásnál. 3432

Erdélyi szénbánya r.-t. Cluj-Kolozsvár

ajánlja prompt szállításra malmok, gyárak, téglagyárak gőzcséplők stb. részére

magas kalóriájú osztályozott ferencbányai darabos, akna, rostáltakna és porssonót.

Megrendelések az Erdélyi Szénbánya r.-t. Cluj, (Kolozsvár) Calea Regele Ferdinand 70. címzendők.

1924

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, figurákat, vázákat, szobrokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, festményeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmírna-szőnyegeket, dísz tárgyakat és egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bulev. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok das be- vásárlási forrása. 11691

PÉNZTÁROSNÓ felvétetik Kerpel Izsónál. 3436

KÖNYVTÁRAKAT, hangjegyeket, magas áron vesz Kerpel könyvkereskedése. 12191

ARANYAT magas áron vesznek. Reiner József Lutheránus templom mellett. 12301

SZÉP SÖTÉTZÖLD gyermekkosci eladó Strada Mocioni (Orczy-utca) 20. 3426

SEGA CSABA-UTCA 10. számú kisebb magánház sürgősen eladó. 3424

PAESZTERGAPAD eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3428

KITUNÓ ZONGORA kereszturos bécsi nagy ebédlo-szőnyeg eladó. Cim a kiadóban. 3430

CSEPLŐGARNITURA, 8 HP. Benz-motorral sürgősen eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12388

ELADÓK teljesen új szőlőbogyozó és örlő-malom, négykerekű kézikocsi. Bővebbet Ghioroc, Hegy-utca 11. 12388

IRÓGÉP, alig használt amerikai gyártmány, rendkívül olcsón, sürgősen eladó. Strada Gossada (Szent István-utca) Hoffmann-ház. 8437

Ingatlan.

STRADA IERNEI (Tél-utca) 4. számú ház eladó. 3420

BELVÁROSBAN szép magánház 3 szobás lakással, villany és vízvezetékekkel eladó. Str. Granicerilor (Török Ignác-utca) 12. 3429

ELADÓ Strada Grigorie Alexandrescu (Bercsényi-utca) 48. számú ház. 3438

Ellátás.

EGYEDÜL ÁLLÓ urinó két tagból álló intelligens családnál teljes ellátásra felvétetik. Cim a kiadóban. 3431

HÁZASPÁR uri családnál teljes ellátást keres. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12388

URILEÁNY teljes ellátást keres feltétlenül uriháznál azonnalra. Cimeket a kiadóba kér. 3434

TÉLJES ellátást keresek Calea Saguna közelében. Ajánlatokat levélben kérek. Cim Kelet hírlapiroda. 12526

Könyvkötészeti tanulóleány felvétetik.

Műtrágyát

szuperfoszfátot, mésznitrogént és szőlőműtrágyát

ajánl azonnali szállításra az

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete

az erdélyi műtrágyagyárak vezérképviselete. 12624

Brillians köveket, platinát, arany- és ezüst

tárgyakat a legmagasabb áron vesz: Hirsch

Jenő órák, ékszerész.

Str. Međana (Ferry-ú.) 12125

AZ IGAZI UTAT!

Hamburg & Postalfak. 12231

Fr. H. Soltau, betétkészítés

könyveket megírtam

gár, ellenkező esetben az összes

bevélt Szászok aradalmában

Specialis szem a legújabb esetben

arad ajánlatoknál feltévezzem

arad esetében engedje meg

specialis szemmel Szászoknál

deje meg szakértőleg elkészített

struktúra ematardás esetén

sem a vizsgálaton aszoznyok. Men-

dijátalan tanácsom révén találják

TERNOLIT PALÁVAL

van fedve a Strada Cosbuc (Wesselényi-utca) 2. számú ház.

2176

Borkövet

minden mennyiségben vesz

RUZSONYI LAJOS

borbizományi és ingatlan forgalmi ügynőskége Sírja (Világos). 1556

Perzsa és kalotaszegi szőnyegjavító- és arganau-műhely

Arad, Bul. Regina Maria 20. szám, Fischer Eliz-palota, bent az udvarban. Garancia mellett elvállal mindenféle javítást, tisztítást és molyok ki- pusztítását. M. A. PASOTIAN. 3078

Minden pénzt megér az Aradi Közlöny apróhirdetése.